

A gyermek- és ifjúságvédelem rendőrségi vonatkozásai

A gyermekvédelmi jelzőrendszer

„Amikor gyermekekről van szó, soha nem lenne szabad elhangzania olyan hivataloságú mentegetőző mondatoknak, mint például: „végül is, mi nem vagyunk jótékonyági intézmény”; vagy „a magánszférájában mindenki azt csinál, amit akar”; vagy „sajnáljuk, nem tudunk tenni semmit sem”. Amikor gyermekekről van szó, az ilyen mondatok elfogadhatatlanok!”

Ferenc pápa, 2015.

Miről lesz ma szó?

- Gyvt. - Alapfogalmak és hatályos jogi szabályozás
- Jelzőrendszer: tagok és feladataik
- Rendőrség, mint jelzőrendszeri tag
- Bűncselekmény: mit jelent?
 - Gyermekbántalmazással kapcsolatos büntetőeljárások, intézkedések jelzés alapján
- Speciális terület: a gyermekek szexuális bántalmazása
- Fecskefészek Szaknyomozati Hálózat

Te hogyan jeleznél? 😊 - Feladat

A teddy bear is the central figure in the background, wearing a white collar with a small tag. To its left, a wooden gavel rests on a wooden block. The entire scene is set against a soft, out-of-focus background.

Jogszabályi háttér

- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló **1997.** évi XXXI. törvény
- 149/**1997.** (IX. 10.) Korm. rendelet a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról

Alapfogalmak – Gyvt.
Értelmező rendelkezések

Gyermejjogok

- „Az Alaptörvényben, a Gyermejjogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről szóló 1991. évi LXIV. törvényben és más törvényekben megfogalmazott, a gyermeket megillető jogok összessége.” (Gyvt. Értelmező rendelkezések, h) pont)

1
A GYERMEK JOGAI
A 18 ÉV ALATTIAKRA
VONATKOZNAK

2
EGYENLŐ BÁNÁSMÓD

3
GYERMEK LEGFŐBB
ÉRDEKÉNEK
ÉRVÉNYESÍTÉSE

4
A GYERMEKJOGI
EGYEZMÉNY
BETARTÁSA

5
A GYERMEK JOGA A
KÉPESÉGEINEK
KIBONTAKOZÁSÁHOZ

6
ÉLET, ÉLETBEN MARADÁS
ÉS FEJLŐDÉS JOGA

7
NÉV, ÁLLAMPOLGÁRSÁG
ÉS SZÜLŐK
MEGISMERÉSENEK JOGA

8
A SZEMÉLYAZONOSÍTÁS
MEGŐRZÉSÉNEK JOGA

9
A SZÜLŐKTŐL VALÓ EL
NEM VÁLASZTÁS ELVE

10
CSALÁDEGYESÍTÉS
MEGKÖNNYÍTÉSE

11
JOGELLENES KÜLFÖLDRE
VITEL ELLENI VÉDELEM

12
VÉLEMÉNYNYILVANÍTÁS
SZABADSÁGA

13
SZÓLÁSSZABADSÁG

14
GONDOLAT-,
LELKISMERET- ÉS
VALLÁSSZABADSÁG

15
SZABAD EGYESÜLÉSI
ÉS BÉKES GYÜLEKEZÉSI
JOG

16
MAGÁNÉLETEZ
VALÓ JOG

17
MEGFELELŐ
TÁJÉKOZTATÁSHOZ
VALÓ JOG

18
SZÜLŐK ÉS GYAMOK
FELELŐSÉGE

19
ERŐSZAK MINDEN
FORMAJÁTÓL VALÓ
VÉDELEM

20
A CSALÁDJUKTÓL
MEGFOSZTOTT
GYERMEKEK VÉDELME

21
ÖRÖNDFOGADOTT
GYERMEKEK JOGAI

22
MENEKÜLT GYERMEKEK
VÉDELME

23
FOGYATÉKOSSÁGGAL
ÉLŐ GYERMEKEK JOGAI

24
EGÉSZSÉGHEZ,
EGÉSZSÉGÜGYI
ELLÁTÁSHOZ VALÓ JOG

25
A GYERMEK JOGA AZ
ELHELYEZÉS IDŐSZAKOS
FELÜLVIZSGALATÁHOZ

26
SZOCIÁLIS
BIZTONSÁGHOZ
VALÓ JOG

27
MEGFELELŐ
ÉLETSZINVONALHOZ
VALÓ JOG

28
OKTATÁSHOZ VALÓ JOG

29
GYERMEKEK
OKTATÁSÁNAK CÉLJAI

30
KISEBBSÉGI ÉS
ŐSLAKOS GYERMEKEK
JOGAI

31
SZABADIDŐHöz,
JÁTEKHOZ ÉS
KULTURÁHOZ VALÓ JOG

32
GYERMEKMUNKA
TILALMA

33
KÁRÍTÓSZEREKKEL
SZEMBENI VÉDELEM

34
SZEXUÁLIS
KIZSÁKMÁNYOLÁSTÓL
VALÓ VÉDELEM

35
GYERMEKERESKEDELEM
ELLENI VÉDELEM

36
BÁRMILYEN
KIZSÁKMÁNYOLÁSTÓL
VALÓ VÉDELEM

37
KÖZZSÁLL,
BANTALMAZÁSSAL
SZEMBENI VÉDELEM

38
GYERMEKEK VÉDELME
FEGYVERES
KONFLIKTUSOKBAN

39
GYERMEKÁLDÓZATOK
REINTEGRÁCIÓJA A
TÁRSADALOMBA

40
MEGFELELŐ
IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁS
JOGA

Gyermekek

A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:10. § (1) bekezdése szerinti kiskorú. (Gyvt. Értelmező rendelkezések, 5.§ a) pont)

Kiskorú: aki a tizennyolcadik életévét nem töltötte be. (Ptk. 2:10. § (1) bekezdés)

Veszélyeztetettség

Olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza. (Gyvt. Értelmező rendelkezések, 5. § n) pont)

Veszélyeztetettség konkrétabban

• Anyagi tényezők:

az elsődleges életszükségletek kielégítetlenek, pl. a táplálkozás hiánya, a gyermek nem megfelelő táplálása; egészségtelen, zsúfolt lakáskörülmény, fűtés hiányossága, önálló fekhely hiánya (az egyén/gyermekek nem tudja kipihegni magát); nem megfelelő ruházkodás; nem biztosított a gyermek oktatásának támogatása; nem váltják ki a házi(gyermekek)orvos által szükségesnek ítélt gyógyszereket.

• Egészségügyi tényezők:

a környezet egészségkárosító hatása (pl. egészségtelen lakhatási körülmények, vagy a gyermek fizikai bántalmazása); szülők tartós betegsége; fertőző betegségek a családban; a beteg gyermek nem megfelelő életmódja; kezelés elmulasztása, megtagadása (pl. kötelező védőoltás beadatásának megtagadása).

• Erkölcsi tényezők:

a környezet bűnöző, erkölcstelen életmódja; szexuális, vagy lelki bántalmazás; a gyermek saját maga helyezkedik szembe a társadalmi normákkal. Az erkölcsi veszélyeztetettség fennállásának vizsgálatakor figyelembe kell venni, hogy önmagában az a tény, hogy a gyermek szülője legális módon prostitúciós tevékenységet folytat, nem alapozza meg a gyermek veszélyeztetettségét.

• Nevelési, ill. nevelődési tényezők:

amikor a környezet a gyermek számára a nevelés társadalmilag elvárható minimumát sem biztosítja (szülői elhanyagolás); a szülők következetlensége, kettős nevelése (double bind), a gyermekkel szembeni követelések hiánya, illetve ennek ellenkezője, a túl magas mérce; tankötelezettség teljesítésének negálása; a gyermek önmagát veszélyeztető magatartása: leggyakrabban a gyermek szökése, csellengés, tankötelezettség elmulasztása, bűnelkövetés, alkohol- és drogfogyasztás, falcolás.

Kiemelten súlyos problémák:

- éhezés, éheztetés, nem megfelelő táplálkozás;
- fizikai bántalmazás a családban;
- pszichés bántalmazás a családban;
- a gyermek szexuális zaklatása;
- felügyelet nélkülség (életkortól és belátási képességtől függően), a szülői felügyeleti joggal rendelkező személyek nem elérhetőek 24 órán belül sem személyesen, sem telefonon, alkalmatlan személyre bízzák a gyermeket (kiskorú testvér, demens nagyszülő);
- elhanyagolás, gondozatlanság, (a gyermek személyes higiéniáját, öltözetét elhanyagolják, a gyermek mozgás- és játékfejlődéséhez szükséges körülmények megvonása, nem biztosítása);
- alkoholizáló, drogfogyasztó gyermek;
- hajléktalanság, nem megfelelő lakáskörülmények, kilakoltatás veszélye;
- tartósan súlyos egészségügyi probléma (pl. TBC);
- a gyermek önmagát veszélyeztető magatartása, a gyermek saját maga ellen irányuló erőszakos magatartása (pl.: falcolás), melynek súlyosabb formája az öngyilkosság, öngyilkossági kísérlet.

- **a bántalmazás fizikai, verbális, érzelmi, vagy szexuális tartalmú jelenléte;**
- **családon kívüli bántalmazás** (pl.: köznevelési, szakképző intézményekben, utcán, egyéb közösségekben);
- **családon belüli bántalmazás** (pl.: kapcsolati erőszak, hozzátartozók közötti erőszak);
- **krízisre utaló jelek** (öngyilkossági kísérlet, cry for help, élelem hiánya, hideg lakás télen, vagy évszaktól függetlenül extrém hőmérsékleti viszonyok, autonómia elvesztése, érzelmi teher elviselésének képtelensége, realitáshoz fűződő viszony zavara, a verbális kifejezőkészség csökkent szintje, észlelés-percepció torzulása, frusztrált énműködés, elhúzódó gyász, figyelem beszűkülése, tanult tehetetlenség jelei stb.);
- **anyagi-megélhetési problémák** (krónikus szegénység jelei, lakhatási problémák, adósságcsapda, tartós munkanélküliség, stb.);
- **lakhatási problémák, hajléktalanság** (veszélyes állagú, vagy elégtelen lakókörnyezet, lakhatatlanná vált lakóhely, lakhatás elvesztése, kilakoltatás veszélye, kilakoltatás, válás következtében lakhatás megszűnése, hozzátartozók közötti erőszak miatt menekülés, stb.);
- **idős korral összefüggő kockázatok** (elmagányosodás, családi-kapcsolati háló szétesése, vagy működési zavarai, társ elvesztése, elhúzódó gyász, önellátási képesség csökkenése/elvesztése, krónikus betegség jelei, szociális aktivitás csökkenése/elvesztése, időskori szegénység jelei: pl. éhezés, hiányos táplálkozás, nem megfelelő ruházat stb.);
- **mentálhigiénés problémák, pszichés betegségek köre** (egészségügyi jelzőrendszeri tag jelzése, család jelzése, munkahelyi jelzés, szomszédság, baráti kör jelzése a diagnosztizált betegségről, megváltozott viselkedésről, a munkavégzés képességének csökkenéséről, szuicid veszélyről stb.);
- **szenvedélybetegségekre utaló jelek** (életmódban bekövetkezett változás, viselkedési kontroll elvesztése, munkahely elvesztése, eladósodottság, egészségromlás, kriminalizálódás, családi kapcsolatok megromlása, erőszak, stb.).

Jelzőrendszer

A gyermekvédelmi jelzőrendszer a gyermekjóléti szolgálatok által működtetett együttműködési rendszer az egészségügyi és oktatási intézményekkel, különböző hatóságokkal. Célja a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése.

A gyermekvédelmi jelzőrendszer működtetése állami és önkormányzati feladat.

Jelzőrendszeri tagok – Gyvt. 17. §

17. § (1) Az e törvényben szabályozott gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot látnak el – a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében – a törvényben meghatározott alaptevékenység keretében

- a. az egészségügyi szolgáltatást nyújtók, így különösen a védőnői szolgálat, a háziorvos, a házi gyermekorvos
- b. a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatók,
- c. a köznevelési intézmények és a szakképző intézmények,
- d. a rendőrség,

- e. az ügyészség,
- f. a bíróság,
- g. a pártfogó felügyelői szolgálat,
- h. az áldozatsegítés és a kárenyhítés feladatait ellátó szervezetek,
- i. a menekülteket befogadó állomás, a menekültek átmeneti szállása,
- j. az egyesületek, az alapítványok és az egyházi jogi személyek,
- k. a foglalkoztatás-felügyeleti hatóság,
- l. a javítóintézet,
- m. a gyermekjogi képviselő,
- n. a gyermekvédelmi és gyámügyi feladatkörében eljáró fővárosi és vármegyei kormányhivatal,
- o. az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv,
- p. a települési önkormányzat jegyzője,
- q. a büntetés-végrehajtási intézet,
- r. a büntetés-végrehajtási pártfogó felügyelők.

Mit csinál egy jelzőrendszeri tag?

– Gyvt. 17. §

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott intézmények és személyek kötelesek

- a) *jelzéssel élni* a gyermek veszélyeztetettsége esetén a gyermekjóléti szolgáltatást nyújtó szolgáltatónál,
- b) *hatósági eljárást kezdeményezni* a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén.

Részletszabályok - gyakorlat

A család- és gyermekjóléti
szolgáltatás által működtetett
észlelő- és jelzőrendszer
működésének és
működtetésének szabályairól
szóló módszertani útmutató

A gyermekvédelmi észlelő-és
jelzőrendszer működtetése
kapcsán a gyermek
bántalmazásának
felismerésére és
megszüntetésére irányuló
szektorsemleges egységes
elvek és módszertan

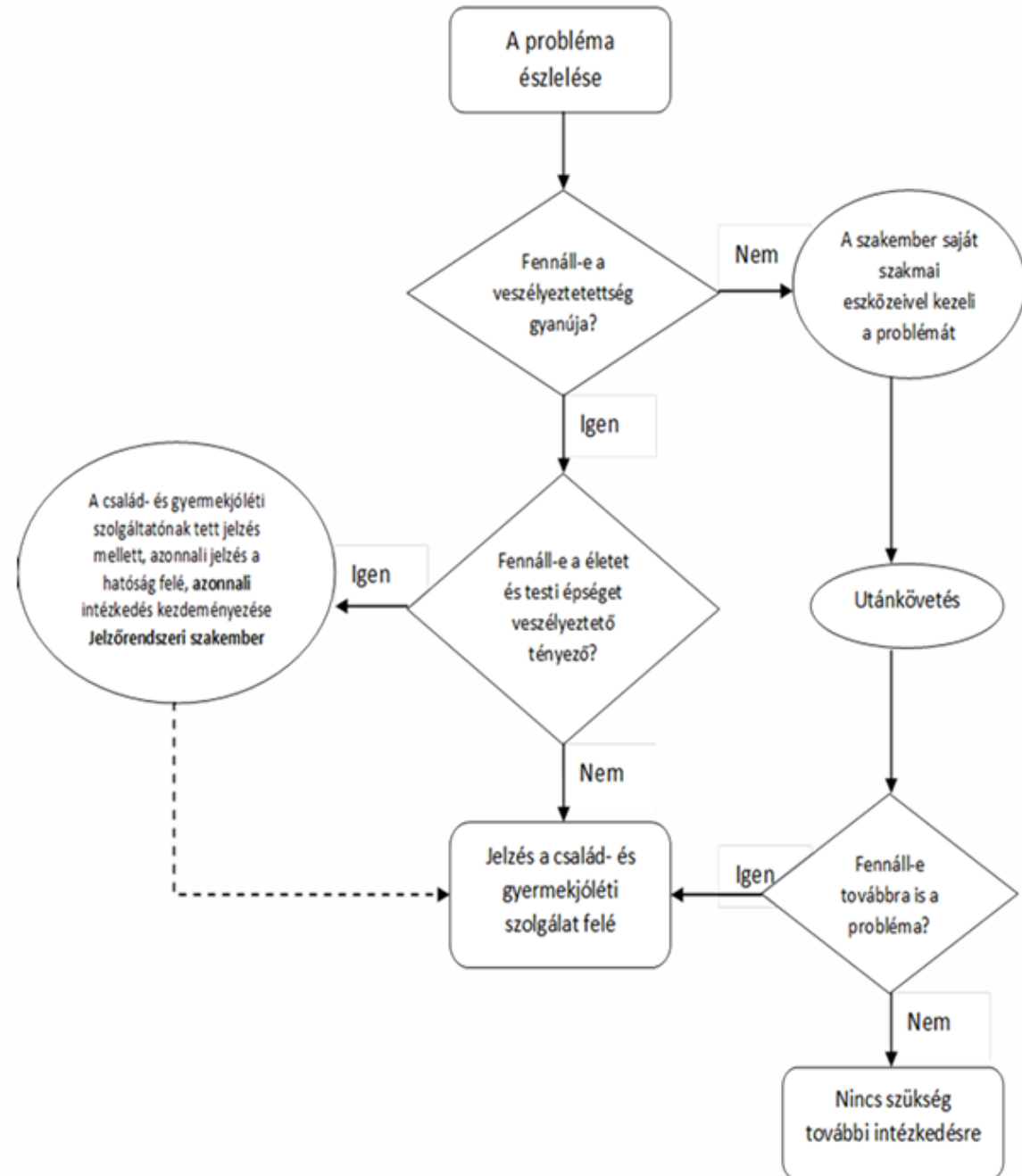

Protokoll a család- és
gyermekjóléti szolgáltatás
által működtetett észlelő-
és jelzőrendszer
folyamatairól

A jelzés útja

A jelzés folyamata az észlelő- és jelzőrendszer működése során

Összegezve
és érhetően
... honnan
tudom, hogy
jeleznem
kell, mikor és
kinek
jelezzek?

1. **Elhanyagolás (mindig érdemes a családsegítőnek jelezni, rendőrségnek első körben felesleges, DE: ha az élete veszélyben van, ne várjunk a családsegítőre!**

- Nincs fűtés télen
- Nincs élelem, a gyerek csak az iskolában, oviban a menzán eszik, otthon nem (ott viszont nagyon gyorsan, nagyon mohón, sokszor repetázik, elveszi a másik gyerek ételét)
- Évszaknak nem megfelelő ruházat (télen nincs kabátja, papucsban jár iskolába, több számmal kisebb vagy nagyobb ruhák, cipő)
- Mindig álmos, esetleg elalszik órán (éjjel nem hagyják pihenni)
- Élete veszélyben lehet: kórosan sovány, elájul.

Összegezve
és érhetően
... honnan
tudom, hogy
jeleznem
kell, mikor és
kinek
jelezzek?

- Fizikai bántalmazás, szexuális bántalmazás (első körben családsegítőnek kell jelezni, ezzel a jelzési kötelezettség teljesül, nem lesz felelősségre vonható, DE: ne felejtsük el, feljelentést bárki tehet!)

- Gyakori sérülések, visszatérő jelleggel (mindig az az indok, hogy elesett, leesett, nekiment, otthon verekedtek)
- Sérülések indokolatlan helyen, ahol nem okozhatta magának, nem okozhatta elesés (háta, mellkasa, hasa, felkarja, lágyrész, comb)
- Visszatérő „felfázásos” tünetek, nemi betegség, viszkető nemi szerv

Összegezve és érhetően ... honnan tudom, hogy jeleznem kell, mikor és kinek jelezzek?

Ami még árulkodó lehet: a gyermek és a szülő viselkedése:

Ami fontos: sosem egyenként kell a jeleket értékelni, hanem összességében, és a gyermek életvitelét, viselkedését, családi előzményeket ismerve egymáshoz viszonyítva!!

- A szülő jelenlétében nem beszél, mindig csak a szülőre néz, gyakorlatilag engedélyt kér, hogy válaszolhat-e.
 - Szülő válaszol helyette
- Ha nincs ott a szülő felszabadult
 - Játékában erőszakos, esetleg szexuális tartalmak jelennek meg
- Magához nyúl (nem a szokásos gyermeki érdeklődés, amikor felfedezi a testét)
- Lányoknál: felhívja magára a fiúk figyelmét, esetleg gyakran másik „pasija” van
 - Hirtelen viselkedésváltozás -> mindig jelez valamit, de önmagában nem kell a legrosszabbra gondolni!
- Lányoknál: eddig cuki hercegnő, de hirtelen fekete ruhákban kezd el járni, feketére sminkelni magát
 - falcol

Rendőrség, mint jelzőrendszeri tag

Rendőrség felépítése

Központi szerv: Országos
Rendőrfőkapitányság

Területi szerv: Vármegyei
Rendőrfőkapitányságok

Helyi szervek:
Rendőrkapitányságok
(Őrsök)

Rendőrség feladatai, szakterületek

Közrendvédelem

Közlekedésrendészet

Igazgatásrendészet

Bűnügy

Bűnmegelőzés

Fecskefészek Szaknyomozati Hálózat

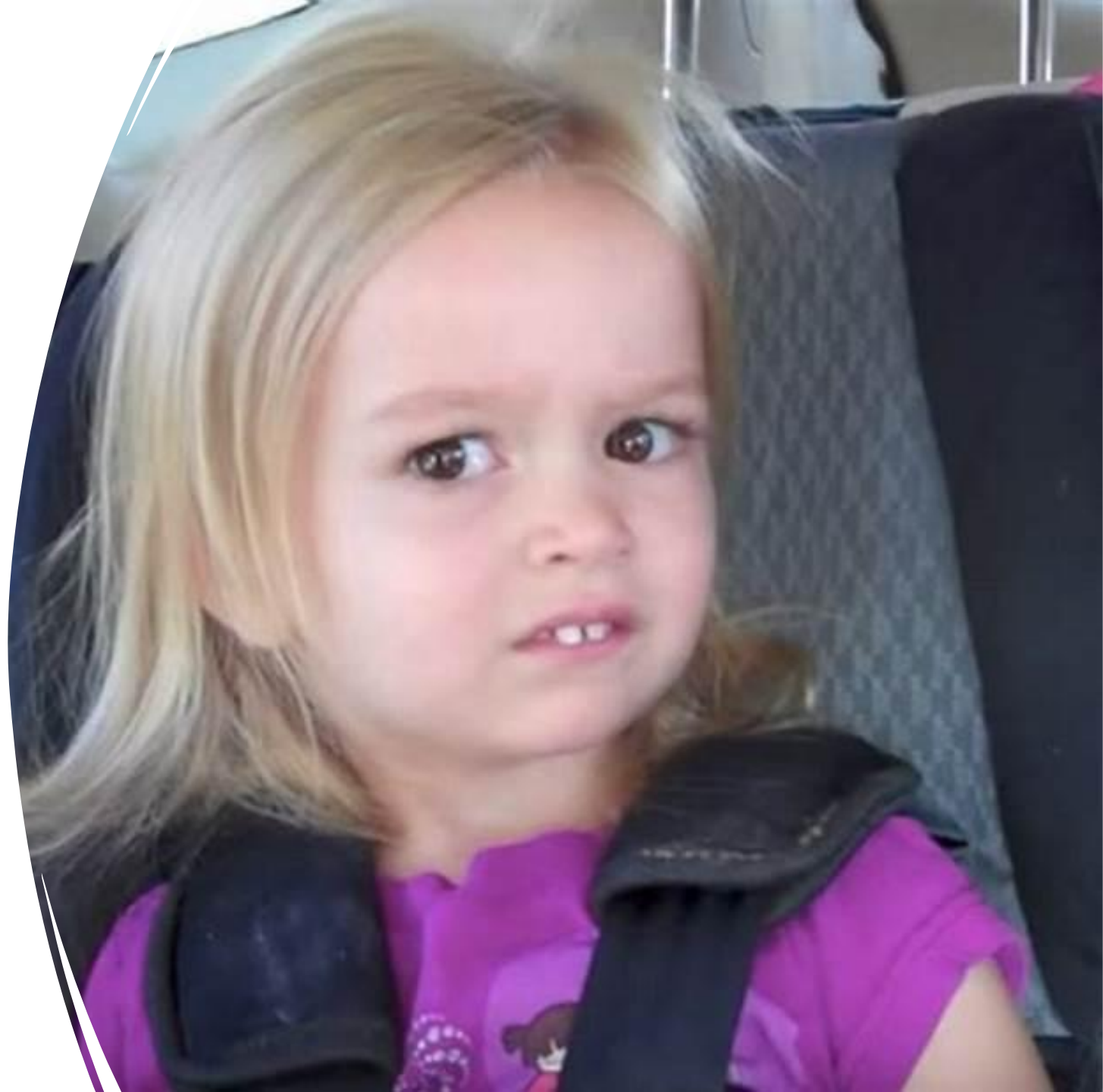
- 2024. március 01-től létezik
 - Szaknyomozók, akik kimondottan gyermekek sérelmére elkövetett bűncselekmények kapcsán rendelkeznek szakértelemmel
- Fő profil: gyermekek sérelmére elkövetett szexuális bűncselekmények nyomozása, de általában egyéb kiskorúakkal kapcsolatos eljárásokat is ők folytatják

Jelzőrendszer
szempontjából:
intézkedési terv
került kiadásra

24 óra!!!

Bűncselekmény fogalma

- *A büntető törvénykönyvről szóló 2012 évi C. törvény (Btk.) 4. § (1) Bűncselekmény az a szándékosan vagy – ha e törvény a gondatlan elkövetést is büntetni rendeli – gondatlanságból elkövetett cselekmény, amely veszélyes a társadalomra, és amelyre e törvény büntetés kiszabását rendeli.*

Köszönöm a figyelmet!

Dr. Dani Orsolya r. fhdgy
Csongrád-Csanád Vármegyei Rendőr-főkapitányság
Bűnügyi Igazgatóság
Vizsgálati Osztály
mb. osztályvezető-helyettes
danio@csongrad.police.hu / (70) 6248-696

